

คู่มือการปฏิบัติงาน

ของ

คณะกรรมการศาสนาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ
และกรรมการศาสนา

(ตามนโยบายการกระจายอำนาจและมอบงาน)

เรื่องงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี ๖ แผนกสามัญศึกษา

229437

89

2

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961137635

คู่มือการปฏิบัติงาน

ของ

คณะกรรมการศาสนาจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ

และกรมการศาสนา

(ตามนโยบายการกระจายอำนาจและมอบงาน)

เรื่องงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรม-บาลี และแผนกสามัญศึกษา

กรมการศาสนา

กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการศาสนาจังหวัด
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ
และ กรมการศาสนา (ตามนโยบาย
การกระจายอำนาจและมอบงาน)
ประจำปี ๒๕๓๙
เรื่อง งานโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรม-บาลี และแผนก
สามัญศึกษา

รวบรวมและเรียบเรียงโดย กรมการศาสนา

ศิลปกรรม นางพิมพ์รัตน์ เทียมเมือง

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา
๓๑๔-๓๑๖ ถนนบำรุงเมือง
ซอยบ้านบาตร ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ
โทร. ๒๒๓๓๓๕๑, ๒๒๓๕๕๔๘

คำนำ

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการ ศาสนาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ และ กรรมการศาสนา ตามนโยบายการกระจายอำนาจและมอบงาน ด้านการศาสนานี้กรรมการศาสนาได้รวบรวมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการดำเนินงานด้านศาสนาในส่วนภูมิภาค จากการ ประชุมสัมมนาประสานแผนพัฒนาการศาสนา ระหว่าง เจ้าคณะจังหวัด หัวหน้าศูนย์ครูพระปริยัตินิกายเถรวาทประจำจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้า ฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรมจังหวัด และผู้แทนกอง/ สำนักงานกรรมการศาสนา จำนวนทั้งสิ้น ๖๑๕ คน/รูป ซึ่ง จัดขึ้น ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๑๓-๑๖ มีนาคม ๒๕๓๘ ณ วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ และเมื่อวันที่ ๒๔-๒๗ เมษายน ๒๕๓๘ ณ วัดแจ้งเจริญุดอน จังหวัดชลบุรี

การจัดประชุมสัมมนาทั้ง ๒ ครั้งดังกล่าว ทำให้ กรรมการศาสนาได้ข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นชุดคู่มือปฏิบัติงาน ด้านศาสนา ๕ งาน คือ งานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด งานศูนย์ศึกษาพระพุทธรศาสนาวันอาทิตย์ งานโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี และแผนกสามัญศึกษา งานการอุดหนุนเงินบูรณะวัด และงานการจัดประโยชน์-

ศาสนสมบัติกลาง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของ
หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามรายละเอียด
ที่ปรากฏอยู่ในเอกสาร

กรมการศาสนาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฯ
เรื่อง งานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี และ
แผนกสามัญศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในส่วน
ภูมิภาคเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานร่วมกัน
ระหว่างกรมการศาสนา คณะกรรมการศาสนาจังหวัด
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ และคณะสงฆ์จังหวัด
มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

(นายพนม พงษ์ไพบูลย์)

อธิบดีกรมการศาสนา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	๑
๒. นโยบายเชิงปฏิบัติของกรมการศาสนา	๒
๓. วัตถุประสงค์ทั่วไป	๓
๔. การกิจการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี	๗
๕. การกิจการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๑๓
ภาคผนวก	
๑. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	
๑.๑ ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วย การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี พ.ศ. ๒๕๓๗	๒๑
๑.๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕	๓๒
๑.๓ ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วย กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๗	๔๐

	หน้า
๑.๔ ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วย การดำเนินงานของคณะกรรมการ- ศาสนาจังหวัด พ.ศ.๒๕๓๘	๔๕
๒. คำสั่ง	
๒.๑ คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศน ๘๑/๒๕๓๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศาสนาจังหวัด	๔๙

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การบริหารและการกระจายอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ ตามนโยบายของรัฐบาล (นายบรรหาร ศิลปอาชา) ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘

“....กระจายอำนาจการจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ระดับจังหวัดสามารถที่จะกำหนดนโยบายการศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน สนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากรและจัดสรรงบประมาณได้ภายในจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ให้การบริหารงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงสุด”

นโยบายเชิงปฏิบัติ ของกรมการศาสนา

กรมการศาสนาได้กระจายอำนาจและมอบหมายงานด้านศาสนาไปสู่ส่วนภูมิภาค ในระยะแรก ๕ งาน ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๘ คือ

๑. งานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
๒. งานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
๓. งานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา
๔. งานการอุดหนุนเงินบูรณะวัด
๕. งานการจัดประโยชน์ศาสนสมบัติกลาง

โดยกำหนดภารกิจ การดำเนินงานให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคแต่ละระดับคือ คณะกรรมการศาสนาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้ทราบแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานในส่วนกลาง คือ กรมการศาสนา ได้อย่างสอดคล้อง

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้คณะกรรมการศาสนาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีความเข้าใจบทบาท ภาระหน้าที่ของตนเองและของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตามนโยบายการกระจายอำนาจและมอบหมายงานไปสู่ภูมิภาค ในเรื่องส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของสงฆ์ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน การบูรณะพัฒนาศาสนสถาน และการจัดประโยชน์ศาสนสมบัติกลางและศาสนสมบัติวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดประโยชน์ต่อกิจการพระพุทธศาสนา และสังคม

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

**งานโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกธรรม-บาลี**

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ภารกิจกาณ์ดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี

ของ

คณะกรรมการศาสนาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ และกรมการศาสนา

วัตถุประสงค์เฉพาะ	ภารกิจของกรมการศาสนา	ภารกิจของคณะกรรมการศาสนาจังหวัด	ภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ	ระเบียบอ้างอิง
<p>๑. อุดหนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แก่สำนักเรียน ให้เป็นระบบ สันติสุขน และพัฒนาให้ผูเรียนพระปริยัติธรรม นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและช่วยเหลือสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑. ส่งเสริมการศึกษา และสนับสนุนการจัดการศึกษาพระ-ปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี</p> <p>๒. พิจารณากำหนด นโยบายการจัดการการศึกษา</p>	<p>๑. ส่งเสริมนโยบายการจัดการศึกษา</p> <p>๒. พิจารณาให้ความเห็นชอบ กับแผนพัฒนา การศาสนาศึกษา ของจังหวัด</p>	<p>๑. จัดทำข้อมูล สารสนเทศ การจัดการศึกษา เป็นปัจจุบัน จัดประสานและ จัดดำเนิน การ จัดทำเป็นไปตาม นโยบาย ระเบียบ</p>	<p>๑. ระเบียบกรม การศาสนา ว่าด้วยการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี พ.ศ. ๒๕๓๗</p> <p>๒. ระเบียบกระทรวง การคลังที่เกี่ยวข้อง</p>

วัตถุประสงค์เฉพาะ	ภารกิจของกรมการศึกษา	ภารกิจของคณะกรรมาธิการศาสนาจังหวัด	ภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ	ระเบียบอ้างอิง
	<p>ตามความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม จัดตั้งงบประมาณ และกำหนดวงเงินจัดสรรอุดหนุนการศึกษาพระปริยัติธรรม</p>	<p>๓. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง-ยุบ-เลิกโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี</p> <p>๔. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานการจัดการศึกษา</p>	<p>กรมการศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม-แผนกธรรม-บาลี พ.ศ. ๒๕๓๗</p> <p>๓. ติดตามประเมินผลรายงานของคณะสงฆ์จังหวัด คณะกรรมาธิการศาสนาจังหวัด กรมการศึกษา</p>	

วัตถุประสงค์เฉพาะ	ภารกิจของ กรมการศาสนา	ภารกิจของ คณะกรรมการ ศาสนาจังหวัด	ภารกิจของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด/ อำเภอ	ระเบียบอ้างอิง
		<p>๕. พิจารณาให้ ความเห็นชอบ ในการจัดสรร เงินอุดหนุนการ จัดการศึกษา แผนกธรรม- บาลี ๖. แต่งตั้ง คณะกรรมการ และคณะทำงาน ได้ตามความ เหมาะสม</p>		

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

งานโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ภารกิจกิจการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ของ

คณะกรรมการการศาสนาจังหวัด อำเภอบึงสามพัน และกรมการศาสนา

วัตถุประสงค์เฉพาะ	ภารกิจของกรมการศาสนา	ภารกิจของคณะกรรมการการศาสนาจังหวัด	ภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ	ระเบียบอ้างอิง
<p>๑. เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้รับการศึกษาทั้งวิชาพระปริยัติธรรมและวิชาสามัญ ควบคู่กันไป</p> <p>๒. เพื่อขยายโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ได้รับการศึกษา</p>	<p>๑. กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม</p> <p>๒. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา</p>	<p>๑. กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายของ</p>	<p>๑. ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศาสนาจังหวัด/อำเภอ</p> <p>๒. เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศของ</p>	<p>๑. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ ตรี</p> <p>๒. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕</p>

<p>วัตถุประสงค์เฉพาะ</p>	<p>ภารกิจของ กรมการศาสนา</p>	<p>ภารกิจของ คณะกรรมการ ศาสนาจังหวัด</p>	<p>ภารกิจของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด/ อำเภอ</p>	<p>ระเบียบอ้างอิง</p>
	<p>แผนกสามัญศึกษา ให้มีคุณภาพ ทั้งด้านการบริหาร และวิชาการ ๔. รายงานผลการ ดำเนินงาน โรงเรียนพระ- ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มหาเถรสมาคม ทราบ</p>	<p>พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ- ศึกษาของ จังหวัดไปยัง กรมการศาสนา ๔. พิจารณาจัดสรร เงินงบประมาณ ที่ได้รับจาก กรมการศาสนา ให้แก่โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาของ จังหวัด</p>	<p>บริหารและ วิชาการ ๔. เป็นประธาน คณะอนุกรรมการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการ ศึกษาของ โรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญ- ศึกษาของ จังหวัด/อำเภอ และรายงานผล การดำเนินงาน</p>	<p>กลุ่มโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ- ศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๗ ๖. ระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการ ประเมินผล การเรียน ตามหลักสูตร พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ- ศึกษา ระดับ</p>

วัตถุประสงค์เฉพาะ	ภารกิจของกรมการศาสนา	ภารกิจของคณะกรรมการศาสนาจังหวัด	ภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ	ระเบียบอ้างอิง
		<p>๕. แต่งตั้งคณะ-อนุกรรมการนิเทศ ติดตามประเมินผล-การศึกษษาของโรงเรียนพระ-ปริยัติธรรมแผนกสามัญ-ศึกษาของจังหวัด</p> <p>๖. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่น ๆ เพื่อ</p>	ให้กรรมการ-ศาสนาทราบ	มัธยมศึกษาตอนต้น-ตอนปลายพุทธศักราช ๒๕๓๕

<p>วัตถุประสงค์เฉพาะ</p>	<p>ภารกิจของ กรมการศาสนา</p>	<p>ภารกิจของ คณะกรรมการ ศาสนาจังหวัด</p>	<p>ดำเนินการให้ เป็นไปตาม อำนาจหน้าที่ ที่กำหนดใน คำสั่งกระทรวง ศึกษาธิการ ที่ ศน๘๑/๒๕๓๘ สั่งการวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๘</p>	<p>ภารกิจของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด/ อำเภอ</p>	<p>ระเบียบอ้างอิง</p>
--------------------------	----------------------------------	--	---	---	-----------------------

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

ภาคผนวก

๑. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ๑.๑ ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๑.๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑.๓ ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๑.๔ ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการศาสนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๓๘

๒. คำสั่ง

- ๒.๑ คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศน ๘๑/๒๕๓๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการศาสนาจังหวัด
-

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961137635

ระเบียบกรรมการศาสนา

ว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี

พ.ศ. ๒๕๓๗

เพื่อให้การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น กรรมการศาสนา จึงวางระเบียบ “ว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม” เพื่อเป็นแนวทางการในการปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรรมการศาสนา ว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี พ.ศ. ๒๕๓๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรรมการศาสนา ว่าด้วยการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี พ.ศ. ๒๕๓๑

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔. ในระเบียบนี้

๔.๑ “การศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า การศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสनाมหลวง

๔.๒ “ศูนย์ครูพระปริยัตินิเทศก์” หมายความว่า หน่วยงานของสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดที่รับผิดชอบงานด้านการศาสนศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์

๔.๓ “โรงเรียนพระปริยัติธรรม” หมายความว่า สถานที่ที่จัดให้มีการเรียนการสอนการศึกษาพระปริยัติธรรม

๔.๔ “โรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำตำบล” หมายความว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่จัดการศึกษา แผนกธรรม ครบ ๓ ชั้น คือ นักธรรมตรี โท เอก และมีนักเรียนไม่น้อยกว่า ๔๐ รูป

๔.๕ “โรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำอำเภอ” หมายความว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่จัดการศึกษา ทั้ง แผนกธรรม-บาลี และมีนักเรียนรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐ รูป แผนกบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๕ รูป

๔.๖ “โรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำจังหวัด” หมายความว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่จัดการศึกษา ทั้งแผนกธรรม-บาลี และมีนักเรียนรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐๐ รูป แผนกบาลีไม่น้อยกว่า ๓๐ รูป

๔.๗ “โรงเรียนพระปริยัติธรรมดีเด่น” หมายความว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่จัดการศึกษา ทั้งแผนกธรรม-บาลี มีนักเรียนรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๕๐ รูป แผนกบาลีไม่น้อยกว่า ๕๐ รูป และมีผลการสอบแผนกธรรมได้ไม่น้อยกว่า ๕๐ รูป แผนกบาลีได้ไม่น้อยกว่า ๒๐ รูป

๔.๘ “สำนักเรียน” หมายความว่า สำนักงาน หรือสถานที่ที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในส่วนกลาง

๔.๙ “สำนักเรียนคณะจังหวัด” หมายความว่า สำนักงานหรือสถานที่ที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในส่วนภูมิภาค ในจังหวัดเจ้าสังกัด

๔.๑๐ “ครูสอนพระปริยัติธรรม” หมายความว่า พระภิกษุ หรือสามเณรเปรียญและหรือสามเณรที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกหัดครูสอนพระปริยัติธรรมของกรมการศาสนา ที่ทำการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

๔.๑๑ “ครูสอนธรรมศึกษา” หมายความว่า พระภิกษุ หรือสามเณรเปรียญและหรือสามเณรที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกหัดครูสอนพระปริยัติธรรมของกรมการศาสนา ที่ทำการสอนพระปริยัติธรรมในสถานศึกษา

๔.๑๒ “ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน” หมายความว่า พระภิกษุหรือสามเณรเปรียญ และหรือสามเณรที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกหัดครูสอนพระปริยัติธรรมของกรมการศาสนา ที่ทำการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา

๔.๑๓ “ครูสอนพระปริยัติธรรมอาสา” หมายความว่า ครูสอนพระปริยัติธรรม ที่สอนแผนกบาลีในโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดน พื้นที่ชนบท ยากจนหรือพื้นที่ทุรกันดาร

๔.๑๔ “พระปริยัตินิเทศก์” หมายความว่า พระภิกษุที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษา การศาสนศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์

หมวดที่ ๑

การจัดตั้ง การยุบเลิกและการดำเนินงาน

ข้อ ๕ วัดใดประสงค์จะขอจัดตั้ง หรือยุบเลิกโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้จัดทำเรื่องเสนอผ่านเจ้าคณะปกครองตามลำดับชั้น จนถึงเจ้าคณะจังหวัดพิจารณาอนุญาต เพื่อขึ้นทะเบียนหรือแก้ทะเบียนแล้วแต่กรณี แล้วรายงานให้กรมการศาสนาทราบ

ข้อ ๖ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดใดในส่วนกลาง ประสงค์จะขอยกฐานะขึ้นเป็นสำนักเรียนหรือสำนักเรียนใด ในส่วนกลางประสงค์จะขอยุบเลิก ให้จัดทำเรื่องเสนอผ่าน เจ้าคณะปกครองตามลำดับชั้น จนถึงเจ้าคณะจังหวัด พิจารณาส่งกรมการศาสนา เพื่อเสนอผ่านแม่กองธรรม แม่กองบาลีสนามหลวงพิจารณาให้ความเห็น แล้วนำเสนอ มหาเถรสมาคมเพื่อพิจารณาอนุญาต และให้กรมการศาสนา ออกหนังสือไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๗ การศาสนศึกษาและการสอบไล่ประจำปี ให้ เป็นไปตามหลักสูตรและวิธีการที่แม่กองธรรม แม่กองบาลี สนามหลวงกำหนด

ข้อ ๘ เพื่อการสถิติและข้อมูลทางวิชาการ การให้ การสนับสนุนส่งเสริมให้สำนักเรียนส่วนกลาง และสำนักเรียน คณะจังหวัด จัดทำรายงานผลการศาสนศึกษาประจำปีส่งถึง กรมการศาสนาภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ของทุกปี

ข้อ ๙ ให้จัดตั้งศูนย์ครูพระปริยัตินิเทศก์ เพื่อเป็น หน่วยงานในการปฏิบัติงานด้านการศาสนศึกษาและการ ศึกษาสงเคราะห์ของจังหวัด โดยเจ้าคณะจังหวัดแต่งตั้ง พระปริยัตินิเทศก์ขึ้นเป็นหัวหน้าศูนย์ เพื่อกำกับ ควบคุม และบริหารงาน และให้บรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ได้ จำนวนหนึ่ง โดยความเห็นชอบของกรมการศาสนา

ข้อ ๑๐ การแต่งตั้ง ถอดถอนพระปริยัตินิเทศก์

๑๐.๑ เจ้าคณะจังหวัดเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้ง พระปริยัตินิเทศก์ โดยความเห็นชอบของกรมการศาสนา

๑๐.๒ ในพื้นที่เขต หรืออำเภอหนึ่ง ให้มีพระปริยัตินิกายอย่างน้อย ๑ รูป เขตหรืออำเภอใด มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมมากกว่า ๓๐ สำนัก ให้แต่งตั้งเพิ่มเติมได้อีก ในอัตราส่วนพระปริยัตินิกาย ๑ รูป ต่อโรงเรียนพระปริยัติธรรม ๓๐ สำนัก เศษของ ๓๐ สำนัก ถ้ามากกว่า ๑๕ สำนัก แต่งตั้งได้อีก ๑ รูป

๑๐.๓ พระปริยัตินิกายต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑๐.๓.๑ เป็นเปรียญอย่างต่ำเปรียญโท หรือศาสนศาสตร์บัณฑิต หรือพุทธศาสตร์บัณฑิต

๑๐.๓.๒ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม หรือธรรมศึกษา หรือครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน หรือครูสอนพระปริยัติธรรมอาสาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ปี

๑๐.๔ พระปริยัตินิกายพ้นจากตำแหน่งเมื่อมรณภาพ ลาสิกขา ลาออก ขาดการประชุมโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเกิดกว่า ๒ ครั้ง เจ้าคณะจังหวัดเจ้าสังกัดให้ออก

ข้อ ๑๑ การแต่งตั้ง ถอดถอนครูสอนพระปริยัติธรรมอาสา

๑๑.๑ เจ้าคณะจังหวัดเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งครูสอนพระปริยัติธรรมอาสา โดยความเห็นชอบของกรมการศาสนา

๑๑.๒ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ๑ สำนัก แต่งตั้งครูสอนพระปริยัติธรรมอาสา ดังนี้

- โรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำอำเภอ
แต่งตั้งได้ไม่เกิน ๒ รูป
- โรงเรียนพระปริยัติธรรมประจำจังหวัด
แต่งตั้งได้ไม่เกิน ๔ รูป
- โรงเรียนพระปริยัติธรรมดีเด่น แต่งตั้งได้
ไม่เกิน ๖ รูป

๑๑.๓ ครูสอนพระปริยัติธรรมอาสา ต้องเป็น
เปรียญตั้งแต่ ป.๕.๓ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาศาสนศาสตร์-
บัณฑิต หรือพุทธศาสตรบัณฑิต

๑๑.๔ ครูสอนพระปริยัติธรรมอาสา พ้นจาก
ตำแหน่งเมื่อ มรณภาพ ลาสิกขา ลาออก ขาดการประชุม
โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เกินกว่า ๒ ครั้ง เจ้าคณะจังหวัด
ให้ออก

ข้อ ๑๒ การแต่งตั้ง ถอดถอน ครูสอนพระปริยัติธรรม
ครูสอนธรรมศึกษา และครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

๑๒.๑ ครูสอนพระปริยัติธรรม และครูสอนธรรม-
ศึกษา ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑๒.๑.๑ ครูสอนธรรมชั้นตรีหรือธรรม-
ศึกษาตรี อย่างต่ำต้องเป็นนักธรรมชั้นโท หรือเป็นนักธรรม
ชั้นตรีที่เคยเข้าสอบนักธรรมชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว
หรือเป็นเปรียญ

๑๒.๑.๒ ครูสอนธรรมชั้นโทหรือธรรม-
ศึกษาโท อย่างต่ำต้องเป็นนักธรรมชั้นเอก หรือเป็นนักธรรม
ชั้นโทที่เคยเข้าสอบนักธรรมชั้นเอกมาแล้ว หรือเป็นเปรียญ

๑๒.๑.๓ ครูสอนธรรมชั้นเอก ต้องเป็น
นักธรรมชั้นเอก หรือเป็นเปรียญหรือผ่านการอบรมหลักสูตร
ฝึกหัดครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ของกรมการศาสนา

๑๒.๑.๔ ครูสอนบาลี ต้องเป็นเปรียญ
หรือผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกหัดครูสอนพระปริยัติธรรม
แผนกบาลี ของกรมการศาสนา

๑๒.๑.๕ ในท้องถิ่นที่กั้นदार ถ้าเป็นการ
สมควรและจำเป็น จะให้ครูมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชั้นที่สอน
เป็นครูก็ได้

๑๒.๒ ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน
ต้องเป็นนักธรรมชั้นเอกหรือเป็นเปรียญหรือผ่านการอบรม
หลักสูตรฝึกหัดครูสอนพระปริยัติธรรมของกรมการศาสนา

๑๒.๓ ในการแต่งตั้งและถอดถอนครูประจำ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาให้เจ้าสำนักเสนอ
เรื่องผ่านเจ้าคณะปกครองตามลำดับชั้น จนถึงเจ้าคณะจังหวัด
พิจารณาแต่งตั้งหรือถอดถอน

๑๒.๓.๑ เมื่อเจ้าคณะจังหวัดพิจารณาแต่งตั้ง
ให้ออกใบตราตั้งไว้เป็นหลักฐานตามแบบทำระเบียบนี้

๑๒.๓.๒ เมื่อเจ้าคณะจังหวัดพิจารณา
ถอดถอน ให้ออกหนังสือไว้เป็นหลักฐาน

หมวดที่ ๒ การบริหาร

ข้อ ๑๓ ให้มีคณะกรรมการกลาง ประกอบด้วย ผู้แทน
แม่กองธรรมสนามหลวง ผู้แทนแม่กองบาลีสนามหลวงเป็น
ที่ปรึกษา อธิบดีกรมการศาสนาเป็นประธาน ผู้อำนวยการ
กองศาสนศึกษาเป็นรองประธาน ผู้อำนวยการสำนักงาน
เลขาธิการมหาเถรสมาคม ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน
ผู้อำนวยการกองแผนงาน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่าย
นโยบายและแผน เป็นกรรมการหัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา
ของคณะสงฆ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการกลาง มีอำนาจหน้าที่

๑๔.๑ พิจารณากำหนดนโยบาย

๑๔.๒ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรร
เงินอุดหนุน

๑๔.๓ ดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำส่งเสริม
การจัดการศึกษา

๑๔.๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปฏิบัติหน้าที่
ตามที่คณะกรรมการกลางมอบหมาย

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการจังหวัด ประกอบด้วย
 เจ้าคณะจังหวัดเจ้าสังกัดเป็นประธาน ศึกษาธิการจังหวัด
 เป็นรองประธาน เจ้าคณะอำเภอและศึกษาธิการอำเภอทุก
 อำเภอ หัวหน้าศูนย์ครูพระปริยัตินิเทศก์เป็นกรรมการ
 เลขาธิการเจ้าคณะจังหวัดเป็นกรรมการและเลขาธิการ
 หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกรรมการ
 และผู้ช่วยเลขาธิการ

ข้อ ๑๖ คณะกรรมการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่

๑๖.๑ พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุน

๑๖.๒ พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ ปัญหา
 และอุปสรรคในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

๑๖.๓ ดูแลตรวจสอบและให้คำแนะนำส่งเสริม
 การจัดการศึกษา

หมวดที่ ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๗ กรมการศาสนาจะพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุน
 การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี ตามกำลัง
 งบประมาณที่ได้รับ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะ-
 กรรมการกลางกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗

(นายจำเริญ เสกธีระ)

อธิบดีกรมการศาสนา

**ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
พ.ศ. ๒๕๓๕**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๔
บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่
กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้
ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”
หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นในที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์หรือ
ที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่
พระภิกษุ สามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายถึง วัดที่ขอจัดตั้งโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“วัด” หมายถึง วัดในพระพุทธศาสนา

“ผู้จัดการ” หมายถึง เจ้าอาวาสวัดที่รับใบอนุญาต
จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือ
พระภิกษุที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นสายลักษณะอักษร

“ครูใหญ่” หมายถึง พระภิกษุทำหน้าที่หัวหน้า
สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง ๒๐๐ รูป

“อาจารย์ใหญ่” หมายถึง พระภิกษุทำหน้าที่
หัวหน้าสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๒๐๐ รูป
แต่ไม่ถึง ๕๐๐ รูป

“ผู้อำนวยการ” หมายถึง พระภิกษุทำหน้าที่ หัวหน้าสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ ๕๐๐ รูปขึ้นไป

“ครู, อาจารย์” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนประจำอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“นักเรียน” หมายถึง พระภิกษุหรือสามเณรที่กำลัง ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“เจ้าหน้าที่” หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“กลุ่มโรงเรียน” หมายถึง กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ข้อ ๕ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะจัดตั้งได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาต จากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ โดยให้ปฏิบัติดังนี้

๕.๑ วัดที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและมีการศึกษาพระปริยัติธรรม เสนอรายงานขอจัดตั้งตามแบบที่กรมการศาสนากำหนดไปยังกรมการศาสนา สำหรับวัดที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าคณะจังหวัดด้วย และเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเสนอกรมการศาสนา

๕.๒ ให้กรมการศาสนาพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงเสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุญาตต่อไป

๕.๓ เมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้กรมการศาสนาเป็นผู้ออกใบอนุญาต

การเปิดสอนระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๖ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก่อนที่จะขออนุญาตจัดตั้งได้

๖.๑ มีจำนวนห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

๖.๒ มีพระภิกษุหรือสามเณรที่พร้อมจะเข้าเรียน ไม่ต่ำกว่า ๒๐ รูป

๖.๓ ครูที่สอนวิชาสามัญ ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นต้องมีจำนวนเป็นอัตรา ๓:๒ ของจำนวนห้องเรียน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องมีจำนวนเป็นอัตรา ๒:๑ ของจำนวนห้องเรียน

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครู นักเรียนและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีดังนี้

๗.๑ ผู้จัดการมีพรรษาพ้น ๕ อายุไม่เกิน ๖๕ ปี

๗.๒ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ เป็นเปรียญ หรือพุทธศาสตรบัณฑิต หรือศาสนศาสตรบัณฑิต มีพรรษาพัน ๕ อายุไม่เกิน ๖๕ ปี

๗.๓ ครู จะเป็นพระภิกษุ สามเณร หรือ คฤหัสถ์ก็ได้ สำหรับคฤหัสถ์ ต้องเป็นเพศชายอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

ครูสอนวิชาพระปริยัติธรรม หมวดภาษาบาลี สำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องมีความเปรียญตรีขึ้นไปและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีความเปรียญโทขึ้นไป

ครูสอนวิชาพระปริยัติธรรม หมวดธรรมวินัยและ ศาสนปฏิบัติชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องมีความไม่ต่ำกว่านักธรรมชั้นเอก

ครูสอนวิชาสามัญศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะต้องมีความไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือเทียบเท่าขึ้นไป และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีความไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

๗.๔ นักเรียน ต้องเป็นพระภิกษุหรือสามเณร สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หรือเทียบเท่า ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าและต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าอาวาสวัดที่พำนัก หรือพระภิกษุที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสวัดดังกล่าว

๗.๕ เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน อนุโลมตาม
 มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
 พุทธศักราช ๒๕๓๕

ข้อ ๘ ให้มีกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ-
 ศึกษา ภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศ
 ใช้ระเบียบนี้

ข้อ ๙ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย อธิบดีกรมการศาสนา
 เป็นประธาน ผู้แทนกรมสามัญศึกษา ผู้แทนกรมวิชาการ
 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้แทน
 กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน
 ไม่เกิน ๔ ท่าน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการ
 กองศาสนศึกษา กรมการศาสนาเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการที่เป็นผู้แทนกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา ตามวรรคหนึ่งให้เป็นกรรมการได้คราวละ
 ไม่เกิน ๒ ปี และเป็นกรรมการได้ไม่เกิน ๒ วรระติดต่อกัน

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
 แผนกสามัญศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑๐.๑ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน

๑๐.๒ กำหนดนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน

๑๐.๓ พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของผู้รับใบ

อนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครู
 และเจ้าหน้าที่

๑๐.๔ ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากพระบาลีในพระไตรปิฎก

๑๐.๕ ให้คำแนะนำส่งเสริมการจัดการศึกษา

๑๐.๖ ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตลอดจนหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ทุกประเภท ถ้าปรากฏมีความบกพร่องให้พิจารณาเสนอกรมการศาสนา เพื่อขอความเห็นชอบจากประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว กรมการศาสนามีอำนาจสั่งปิดโรงเรียนได้

๑๐.๗ วินิจฉัย ชี้ขาด ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

๑๐.๘ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มอบหมาย

ข้อ ๑๑ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การเปิดปิดภาคเรียนให้เป็นไปตามกำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนของการศึกษาของคณะสงฆ์

ข้อ ๑๒ การรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาประจำปีของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เสนอ

ตามแบบที่กรมการศาสนากำหนดและจัดส่งไปยังกรมการศาสนา ภายในเดือนมิถุนายน ทั้งนี้ในส่วนกลาง ให้สถานศึกษา เป็นผู้จัดส่ง สำหรับส่วนภูมิภาคให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้จัดส่ง

ข้อ ๑๓ การแต่งตั้งผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครู และเจ้าหน้าที่

ในส่วนกลางให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาเสนอกรมการศาสนาแต่งตั้งเฉพาะผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการและครู ส่วนเจ้าหน้าที่ให้ผู้จัดการแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของกรมการศาสนา

ในส่วนภูมิภาคให้ผู้รับใบอนุญาตพิจารณาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง แล้วรายงานให้กรมการศาสนาทราบ

ข้อ ๑๔ การให้การอุดหนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรมการศาสนาจะให้เงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนด

ข้อ ๑๕ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีเจ้าอาวาสหรือสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นผู้รับใบอนุญาตที่ดำเนินการอยู่ก่อนระเบียบนี้ประกาศใช้ ให้ถือว่าเป็นของวัดที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ตามระเบียบนี้ ส่วนผู้จัดการให้วัดพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งถอดถอนผู้จัดการ โดยไม่ให้นำความในข้อ ๗ ของระเบียบนี้มาใช้บังคับ

ระเบียบกรรมการศาสนา

ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๗

ด้วยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้มีกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ประกาศการกำหนดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๑๓ กลุ่มแล้ว เพื่อให้การบริหารกลุ่มโรงเรียนดังกล่าว ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงวางระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรรมการศาสนาว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๗”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ กลุ่มโรงเรียน หมายถึง กลุ่มโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔ การกำหนดกลุ่มโรงเรียน ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ข้อ ๕ ให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ข้อ ๖ ให้ประธานคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน เสนอรายชื่อผู้ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกลุ่มโรงเรียนกับกรมการศาสนา เพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

หมวดที่ ๑

การบริหารกลุ่มโรงเรียน

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วย

๗.๑ ผู้จัดการโรงเรียน

๗.๒ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่

๗.๓ ครูคฤหัสถ์จากโรงเรียนในกลุ่ม โรงเรียนละ

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน เลือก
ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ส่วนตำแหน่ง
กรรมการและเลขานุการ ให้ประธานกรรมการเป็นผู้เลือก

การเลือกผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ให้เลือกจากบุคคล
ในคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน แต่ประธานกรรมการ
ต้องเป็นบุคคลตามข้อ ๗.๑ หรือ ๗.๒ และรายงานผลการ
คัดเลือกให้กรมการศาสนาทราบ กรมการศาสนาจะพิจารณา
แต่งตั้งเฉพาะตำแหน่งประธานกรรมการ ส่วนตำแหน่งอื่น
ให้ประธานกรรมการเป็นผู้แต่งตั้ง

ผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ให้อยู่ในตำแหน่ง
คราวละ ๒ ปีงบประมาณ ถ้าผู้ได้รับเลือกพ้นจากตำแหน่ง
ก่อนครบวาระให้เลือกผู้ดำรงตำแหน่งแทนจนครบวาระยกเว้น
ตำแหน่งอื่นนอกจากตำแหน่งประธานกรรมการ ถ้าวาระ
การดำรงตำแหน่งเหลือไม่ถึง ๖๐ วัน

ข้อ ๙ ผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๘ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๙.๑ ตาย/มรณภาพ

๙.๒ ลาออก

๙.๓ พ้นจากสมณเพศ ยกเว้นบุคคลตามข้อ ๗.๓

๙.๔ ครบวาระดำรงตำแหน่ง ๒ ปีงบประมาณ

๙.๕ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน จำนวน

๒ ใน ๓ มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๐ การประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมด. เว้นแต่ในการประชุมเกี่ยวกับการเงินและการคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๘ ต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ จึงจะครบองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการ ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมคัดเลือกกรรมการจากบุคคลตามข้อ ๗.๑ หรือ ๗.๒

กรรมการหนึ่งท่าน ให้มีสิทธิ์ออกเสียงได้ ๑ เสียง มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑๑.๑ บริหารกลุ่มโรงเรียน ให้ดำเนินไปด้วย ความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๑๑.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานโรงเรียนและงานวิชาการให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

๑๑.๓ ติดตามและประเมินผลการบริหารกลุ่มโรงเรียนและรายงานผลการดำเนินงานให้กรมการศานา ทราบ

ข้อ ๑๒ ประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

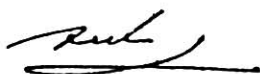
๑๒.๑ บริหารกลุ่มโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วย
ความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๑๒.๒ ประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน
อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง และรายงานผลการประชุมให้กรม
การศาสนาทราบทุกครั้ง

๑๒.๓ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กรมการศาสนา
มอบหมาย

ข้อ ๑๓ ให้ผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา รักษาการ
ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

(นายจำเริญ เสกธีระ)

อธิบดีกรมการศาสนา

ระเบียบกรมการศาสนา

ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการศาสนาจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๓๘

เพื่อให้การดำเนินงานด้านศาสนาในส่วนภูมิภาคของคณะกรรมการศาสนาจังหวัดเป็นไปอย่างมีระบบ ด้วยความเรียบร้อย และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนเป็นการกระจายอำนาจและมอบงานไปสู่ภูมิภาค กรรมการศาสนาจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

ข้อความทั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการศาสนาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๓๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่น ๆ ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้ว ในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการศาสนาจังหวัด” หมายถึง คณะกรรมการตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สน ๘๑/๒๕๓๘ เพื่อพิจารณากลับกรองและสนองงานด้านการศาสนา ตลอดจนงานการศาสนาที่เจ้าคณะจังหวัดมอบหมาย ใช้ชื่อย่อว่า “กศจ.” และให้หมายถึงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้วย

“งานด้านการศาสนาในส่วนภูมิภาค” หมายถึง งานของคณะสงฆ์จังหวัดในงานด้านการปกครอง งานด้านการศาสนศึกษา งานด้านการศึกษาสงเคราะห์ งานด้านการเผยแผ่ งานด้านสาธารณูปการ งานด้านสาธารณสงเคราะห์ ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านศาสนาซึ่งคณะสงฆ์จังหวัด หรือกรรมการศาสนามอบหมายเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๒

การดำเนินงาน

ข้อ ๖ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เหมาะสมในจังหวัด จำนวนไม่เกิน ๖ คน เป็นกรรมการ เรียกว่า “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” และให้แต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละ ๑ เสียง โดยให้อยู่ในวาระ ๒ ปี นับแต่

วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่อยู่ครบวาระแล้ว อาจได้รับการแต่งตั้งเข้ามาเป็นกรรมการอีกได้

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมเข้าดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระของผู้ที่ตนแทน

ข้อ ๗ กรรมการศาสนาจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๗.๑ ตาย

๗.๒ ต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย

๗.๓ ตกเป็นคนวิกลจริต หรือศาลสั่งให้ตก

เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ

๗.๔ หมดสภาพการเป็นข้าราชการหรือมีการโอนย้าย ในกรณีที่เป็นข้าราชการ

๗.๕ ครบวาระการดำรงตำแหน่ง (เฉพาะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)

๗.๖ ลาออก (เฉพาะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)

ข้อ ๘ ในการประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

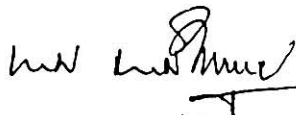
ในการประชุมพิจารณาใด ๆ เมื่อประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมคัดเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมแทน

ข้อ ๙ มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามี
คะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้น
อีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓ อำนาจและหน้าที่

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการศาสนาจังหวัดมีอำนาจและ
หน้าที่ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศน ๘๑/๒๕๓๘
เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการศาสนาจังหวัด และมีหน้าที่ดำเนินการ
วางแผนพัฒนาการศาสนาในจังหวัด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

(นายพนม พงษ์ไพบูลย์)

อธิบดีกรมการศาสนา

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ศน ๘๑/๒๕๓๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศาสนาจังหวัด

ด้วยการดำเนินงานด้านศาสนาในส่วนภูมิภาคมีขอบเขตกว้างขวาง มีความรับผิดชอบสูงครอบคลุมงานศาสนาทุกด้าน ทั้งงานด้านการปกครอง งานด้านการศาสนศึกษา งานด้านการศึกษาสงเคราะห์ งานด้านการเผยแผ่ งานด้านสาธารณูปการ และงานด้านสาธารณสงเคราะห์ มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม ก่อให้เกิดความมั่นคงต่อศาสนา และเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเจ้าคณะจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นสมควรให้มีคณะกรรมการศาสนาจังหวัด เพื่อช่วยกลั่นกรองและสนองงานดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนรับสนองงานการศาสนาตามที่เจ้าคณะจังหวัดมอบหมายดังรายนามต่อไปนี้

๑. เจ้าคณะจังหวัด (มหานิกาย)	ที่ปรึกษา
๒. เจ้าคณะจังหวัด (ธรรมยุต)	ที่ปรึกษา
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
๔. ศึกษาธิการจังหวัด	รองประธานกรรมการ
๕. ประธานสภาจังหวัด	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	กรรมการ
๗. หัวหน้าหน่วยศิลปากร (ถ้ามี)	กรรมการ
๘. นายกพุทธสมาคมจังหวัด	กรรมการ
๙. นายกยุวพุทธิกสมาคม	กรรมการ
๑๐. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานกรรมการแต่งตั้ง	
จำนวนไม่เกิน ๖ คน	กรรมการ
๑๑. ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศาสนา และวัฒนธรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ให้คำปรึกษา เสนอแนะ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการศาสนาของจังหวัด

๒. สนองงานคณะสงฆ์จังหวัดด้านการปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์

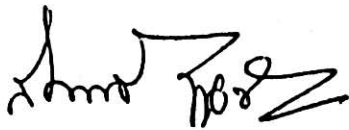
๓. ประสานงานและส่งเสริมสนับสนุนองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านศาสนา

๔. ดำเนินการอื่นใดตามที่กรมการศาสนาหรือกระทรวง
ศึกษาธิการมอบหมาย

๕. คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อ
พิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการ
มอบหมายก็ได้

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘

(นายสัมพันธ์ ทองสมัคร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะทำงาน

คณะที่ปรึกษา

นายพนม พงษ์ไพบูลย์	อธิบดีกรมการศาสนา
นายศิริ ศิริบุตร	รองอธิบดีกรมการศาสนา
นายเดชา ทองสุวรรณ	รองอธิบดีกรมการศาสนา

คณะทำงานจัดทำคู่มือ

นายพิภพ กาญจนะ	รองอธิบดีกรมการศาสนา	ประธานคณะทำงาน
นายสุทธิพงศ์ ดันตยาพิศาลสิทธิ์	ผู้อำนวยการกองแผนงาน	คณะทำงาน
นายถวิล สมัครรัฐกิจ	หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม	
นางจวีร์รัตน์ เกษตรสุนทร	หัวหน้าฝ่ายบูรณะและพัฒนาวัด	
นายสมควร บุญประเสริฐ	หัวหน้าฝ่ายจัดการศาสนสมบัติ- ส่วนภูมิภาค	
นางสาวอรรองนัลดา วุฒิจันทร์	หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์	
นายอำนาจ บัวศิริ	หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผล	
นายพฤทธิ์ ประภาสะโนบล	นิติกร ๔	
นายกมล รอดคล้าย	นักวิชาการศาสนา ๖	
นายทวี พลรัตน์	หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม	คณะทำงานและเลขานุการ
นางประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ๖	คณะทำงานและผู้ช่วย- เลขานุการ

คณะบรรณาธิการ

นายอำนาจ บัวศิริ
นางประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์
นายพฤทธิ์ ประภาสะโนบล

